D·N
1/6 1948

Utrikesdebatten
Vougt och Jung

Hr Vougt har mer än någon annan av fosleringspolitikens förs varare förenat bestämdhet i uttryckssättet med svaghet och inkonsekvens i innehållet. Genom studier på en jordglob ansåg han sig för några veckor sedan icke blott kunna fastställa att riskerna för Skandinavien att indras i kriget var obetydliga, utan även kunna meddela på vilka fronter ett eventuellt tredje världskrig skulle utspelas. Något senare talade han i samma syfte med motsatta argument; han hade då växlats in på Idén om ett nordiskt försvarsförbund. "Låser vi Nordens portar åt alla håll, finns det utsikt för att vi kan hålla oss utanför tredje världskriget", hette det nu. Bara talet om att "låsa Nordens portar" borde vara tillräckligt för att definitivt kompromettera sin man.

Det är icke första gången hr Vougt upplyser om vad som kommer att hända. För omkring tio år sedan (hösten 1937—våren 1938) omtalade han att Sverige icke kunde vara neutralt i ett kommande storkrig, att "de små folken" levde "i skyddet av Sovjets bajonetter"; vi borde delta i sanktioner mot Tyskland vid ett krigsfall. Hr Sandler var utrikesminister på den tiden, och hr Vougt hade tydligen missförstått hans avsikter. Några månader senare insåg han detta misstagen och började icke lika livligt förkunna ovillkorlig neutralitet. Sedan kriget vid uthrutit och till och med sedan Finland angripits och besegrats förklarade hr Vougt (våren 1940) att Norden var "pacificerat", att ingen fara hotade, att freden var räddad för "samtliga våra länder". Hela tiden stödde sig hr Vougt på de militära och strategiska insikter som senare skulle föra honom till posten som försvarsminister. Dess värre observerades icke hr Vougts anvisningar av de krigförande; dessa envisades — liksom för att irritera strategen i Malmö — i att handla tvärtemot de givna förutsägelserna.

Men hr Vougt förtvättades inte. Då de stora tyska segrarna började blev hans profetior nya, men icke mindre bestämda; man kunde rent av få intrycket att husbondeväldet hamnat i händerna på en mäktigare man än Sandler och Per Albin Hansson — Adolf Hitler. Tyskland skulle segra, och enligt den parolen borde svenskarna handla. "Då det sägs att Tyskland är förutbestämt att inta en ledande plats i ett enat Europa är detta en sanning som här i Norden icke bestrides av någon upplyst människa." Svenskarna borde inte "betvivla förlighten i den tyska ambitionen att skapa ett bättre Europa". Efter Tysklands nederlag befanns hr Vougt vara en förhetens väktare och blev omedelbart försvarsminister. Det är i denna sin egenskap som han fortfar att upplysa oss om framtiden — samme man, men ständigt nya profetior.

Överskattar inte regeringen nationens långmodighet? Vi kan finna statsministern svag, hr Undén trälkig och hr Wigforss spetsfundig och doktrinär, men hr Vougt är en permanent förolämpning. Om han åtminstone vore tyst, hölle sig still, syntes längta efter glömska och obemärkthet. Men han talar — lika servilt, lika innehållslöst, med samma belåtna sakkunskap som mask för tomheten.

Ett visst tvivel har kunnat uppstå om vem som i dagens situation är hr Vougts husbonde. Kanske de militära cheferna; är det av dem som han lärt sig att hantera jordgloben och att tala om strategi? Kanske hr Undén, som på fyra rader brukar motivera den tankegång som hr Vougt utvecklar på fyra spalter? Kanske hr Wigforss, partiets verklige ledare och största begivning? Ingen har misstänkt hr Erlander; hr Vougt älskar starka män!

Överbefälhavarens söndagstal har på den punkten verkat befriande. Då general Jung uttalade att "lika ansvarslöst som det är att tala om kriget som något som ödesbestämt måste komma att dra oss med, lika ansvarslöst är det att dämmera våra risker att komma med i ett framtida krig" kan inte betvivlas att spetsen var riktad mot försvarsministern. Såsom ämbetsman höll sig hr Jung till sådana allmänna uttalanden som kan godtas av alla utan att väcka entusiasm hos någon. Men formuleringarna klargör just genom sin försiktighet att den militära ledningen icke är engagerad på isoleringslinjen.

Till motiveringen för denna linje blir det skäl att återkomma. Även hr Lange och Undén har i dagarna än en gång försvarat sina ståndpunkter.

Att estniska barn sändes till Ryssland

utan föräldrarnas vetskap är av tillgängliga uppgifter att döma omsiggått att beivra enligt gällande svenska bestämmelser. Formellt är barnen ryska medborgare, och pass för den utfärdas därför av ryska ambassaden. Svenska myndigheter kan ingripa först då efterlysning sker — men efterlysning förutsätter ju att vederbörande redan försvunnit. Det är ett ohållbart läge; sedan åratal i Sverige bosatta oförvitliga människor kan på detta sätt berövas sina barn genom en främmande makts organ. I första hand måste fordras att genom nya övervakningsföreskrifter garantier skapas mot dylika barnarov på svensk mark. Men det bör också erinras om att hela den nuvarande situationen — med tiotusentals balter i Sverige som ryska medborgare — är orimlig och att det stora flertalet flyktingar snarast möjligt bör beredas tillfälle att förvärva svenskt medborgarskap.

Uppgifterna om det svenska minvisendets brister,

i söndags meddelade i Dagens Nyheter, har bekräftats genom en officiell kommuniké. Det är glädjande att missförhållandena erkänts och att saken i stor utsträckning klarlagts. Förvånande är dock att så stora drojsmål genomgående förekommit. Minolycorna ägde rum 1943 och 1944, men först i juni 1946 avslämnades en positiv utredning i ämnet; icke förrän i år har åtgärder vidtagits för anskaffande av nya minor. Varför denna otrolliga långsamhet? På den punkten ger kommuniken intet svar.

Dagens Nyheter har på vissa håll kritiserats därför att tidningen tagit upp saken. Så länge myndigheterna så önskar skall tystnad råda, den tanken återkommer nu som i alla liknande fall. Man besinnar inte att hemlighetsmakeriet ej barn begagnas för att dölja verkliga hemligheter, utan också för att besköla de ansvarigas missgrepp och att hos allmänheten skapa det lugn som bygger på okunnighet. Sekretessen älskas alltid av en odugglig eller felande byråkrati. Det mest slående exemplet under modern tid på skumrasksförhållanden utgörs av mistlyckande är historien om den brittiska arméns brist på granater under striderna i Frankrike år 1915. Militären sökte tysta ned saken — det gällde, sade man, att lugna folket —, och man vägrade helt enkelt att erkänna fakta, till dess två män, överste Repington och Lloyd George, bröt igenom stängslet av sekretess. Dessförinnan hade tiotusentals brister stupat för att inte några generaler och ministrar skulle blameras. Så går det när de ansvariga själva får bestämma i vad mån folk skall få klarhet i de ting ansvaret gäller.

Jämtlands och Härjedalens
HISTORIA
Första Delen
intill 1537
av Nils Ahnlund

"Dels ger hans hängivenhet för uppgiften framställningen fart och puls, dels visar han ett bland nutida historiker mindre vanligt intresse för det episka i historien, människor och händelser."
Gudmar Hasselberg i D. N.

Pris häft. kr. 18:50
vårdband 16:25
halvfr. band 25:—

NORSTEDTS

HJALMAR
GULLBERG
SAMLADE DIKTER

I år är det 21 år sedan Hjalmar Gullbergs första diktsamling "I en främmande stad" utkom. Att Hjalmar Gullberg under de år som gått sedan dess blivit en makt i vår poesi visas inte minst av den stora spridning hans verk fått. Hans SAMLADE DIKTER utgives nu i fyra volymer — verket försäljes endast komplett. För dess bokkonstnärliga utformning svara Akke Kumlien och Bertil Kumlien.

I I EN FRÄMMANDE STAD och SONAT
II ANDLIGA ÖVNINGAR och KÄRLEK I TJUGONDE SEKLET
III ENSAMSTÄENDE BILDAD HJERRE och ATT ÖVERVINNA VÄRLDEN
IV FEM KORNBRÖD OCH TVÅ FISKAR och SÅNGEN OM EN SON

I halvfranskt band 75:— Klothand 46:— Häftad 30:—

NORSTEDTS

PRESSGRANNAR

Vad ett folkdemokratiskt val är för något skildras med bitter ironi/evle av Skånska Socialdemokraten, (s) med följandena i Tjeckoslovakien för ögonen:

När alla rösträttsägande tjeckser går fram till val har de att lägga ned sin valsedel och därmed förklara att de ger den nya regimens politik sitt orenservera de stöd och varmt gillar de uppställda kandidaterna. Men det finns ett enda litet glapprum: De som vill begå en förbrytelse mot den nya demokratiska staten kan lägga ned en blank valsedel. En så svart ogärning kan man begå med ett vitt papper. Men i Tjeckoslovakien liksom i Sverige är kommunisterna de främsta för att enda, att allt vakt om de demokratiska rättigheterna. Sådana attentat mot den demokratiska staten måste omintetgöras. Därför trummas nu uppmaningen att envar bjud sku på andra fram till valurnan innan röstsedeln stoppas ned i kuvertet. En lojal demokrat tvekar inte att visa att han röstar på den demokratiska regimen, heter det. Naturligtvis kommer inte rösthemligheten att på något sätt kränkas! Var och en rösterna förutsättningslöst med sina åsikter. Vad polisen och aktionsutskotten vill är endast att avslöja illojala element . . .

Det · kommunistiskt-folkdemokratiskt hyckleriet vet inga gränser.

De sex punkter för inflationsbekämpning som Bertil Ohlin anförde vid folkpartiets landsmöte har i socialdemokratisk press pålitskyldigast avfärdats som "allmänna fraser". Expressen (fp) inskärper vad det är som gör folkpartiprogrammet till ett verkligt alternativ:

Det är rätt kurtöst att se den socialistiska oförmågan — eller är det ovilja? — att inse hur nerhört mycket de psykologiska faktorerna betyder just i ekonomiska kriss tuationer. Det är ytterst en fråga om förtroende. Vårt ekonomiska läge är närvarande är baserat på ett fritt näringsliv och inte på ett socialiserat. Vill man därför föra en aktiv inflationspolitik, måste man gå ut från förutsättningen att det i ledningen för en mängd olika företag sitter personer som reagerar på det eller det sättet inför sätens ekonomiska politik. Hittills har inte heller den socialistiska politiken inneburit någonting som pekar på att man ämnar förändra denna förutsättning. I stället har man just inför valet lagt hela sitt principiella ekonomiska program på hyllan — en i och för sig egendomlig åtgärd av ett parti som innehar hela makten.

Skall man komma till rätta med den alltmer tagrade inflationen, måste alltså förtroendet hos näringslivet återställas. Och skenen den socialdemokratiska politiken hittills utformats, så finns det helt enkelt ingen enklare väg dit än att den socialistiska majoriteten bryts.

Tyvärr har bristen på balans tillåtits att bli värre och värre. Det betyder att en nödvändig kursförändring i år kommer att vina sina verkningar långsammare än i fjol och att det nuhändda nu blir nödvändigt att tillgripa medel som då kunnat undvikas.

Examina vid Schartau

Avsaxslutning vid Schartau hölls på måndagen under ledning av styrelsens ordförande, direktör Oscar Haupt. Ett stort antal premier och stipendier utdelades, liksom skänkta av forna elever.

Följande elever erhöll godkänd avgångsexamen:

Tvåkriga kursen. Klass T 2, avd. a: Karl-Gustaf Ahlberg, Stockholm, Ingvar Andersson, Järsköping, Rune Avin, Stockholm, Mats Barkelius, Köping, Björn Bergqvist, Lidingö, Gösta Bergsten och Jan-Erik Boman, båda i Stockholm, Sigge Brenden, Uppsala, Ola Edberg och Hans Engdahl, båda i Stockholm, Roland Hälldin, Uppsala, Per-Ake Jonsson, Curt Jonsson, Åke Julin, Nils Lennmor, Bertil Modelius och Bengt Nyman, alla i Stockholm, Claes Rixon, Sandviken, Olle Sternelius, Torsten Söderbidin, Olle Thorén, Ola Wahlqvist, Erik Wallberg, Bo Weinberg och Henry Åkerstedt, alla i Stockholm, Bengt Åqvist, Örebro, samt Gunnar Österlund, Stockholm.

Klass T 2, avd. b: Aina Andersson, Sätter, Ulla Elfström, Djursholm, Ulla Freiberger, Gun Galin, Anita Halling, Barbro Hansson, Maj-Britt Jehlbo, Elsie Jonsson och Julie Julin-Danstedt, alla i Stockholm, Birgitta Kempe, Sandviken, Inger Kroon, Arnemark, Alvsborgs län, Britta Larsson, Stockholm, Margareta Larsson, Nyköping, Vera Larsson, Glemmingebro, Kristianstads län, Ingvor Lindskog, Stockholm, Majvor Lenan, Härnvik, Ulla-Stina Mäki, Stockholm, Ingrid Nordenstedt, Västerås, Ingrid Persson, Hovmantorp, Kronobergs län, Britt-Lis Stenberg, Avesta, Ann-Marie Söder och Inger Wasaberg, båda i Stockholm samt Marianne Åsberg, Avesta.

Klass T 2, avd. c: Henry Alvehed, Enköping, Kronobergs län, Owe Björinder och Lennart Englund, Västervik, Gunnar Ericsson, Stockholm, Arne Ericsson, Uppsala, Carl Genberg och Lennart Hagsbedt, båda i Stockholm, Ivan Hamelin, Solna, Bertil Hökansson, Stockholm, Torsten Håkansson, Uppsala, Sven Karlström, Stockholm, Rune Lindgren, Nyköping, Erik Lundin, Upperud, Dalsland, Örjan Mattsson, Stockholm, Ulf Molander, Lidingö, Anders Mård, Falun, B. Arne S. Norell, Stockholm, Roland Rosendahl, Örkelljunga, Kristianstads län, Olof Stallberg och Åke Welander, Stockholm.

Klass T 2, avd. d: Freddie Andersson, Stockholm, Karl-Erik Arrwald, Alvdalsberg, Olle Berglin, Hammerdal, Jämtlands län, Sven-Rynö Cornelius, Stockholm, Lennart Eriasson, Avesta, Sölve Hedman, Stockholm, Rolf Henningson, Enebyberg, Sune Israelsson, Västerås, Åke von Knorring, Falun, Lars-Åke Lantz, Stockholm, Per Lilljander, Borgholm, Olof Lindgren, Norrtälje, Folke Mannerstedt, Lennart Nilsson och Per Harry Egon Nyqvist, alla i Stockholm, Lars-Åke Persson, Kil, Alf Rosén, Uppsala, Karl Ragnar Ullström, Ove, Kopparbergs län, Frits Westin, Lidingö, Walter Winsche och Göran Åberg, båda i Stockholm.

Ettåriga kursen: Klass E, avd. a: Lars Abramsson, Rönninge, Rolf Andersson, Hudiksvall, Per Bergendorff, Lidingö, Nils-Erik Berglund, Valbo, Gävleborgs län, Sören Bonthelius, Stockholm, Hugo Bruce, Ankarsrum, Henrik Egnell, Ingenaur Eriksson och Bo Falkenberg, alla i Stockholm, Lars Gezelius, Sala, Bo Göransson, Västerås, Sven Hagelstrand, Vartofta, Skaraborgs län, Georg Hedman, Skellefteå, Alf de Jong, Stockholm, Gunnar Kaufmann, Stockholm, Ove v. Knorring, Falun, Sven-Erik Lewin, Österåmbo, Lars Lundin, Stockholm, Ingemar Nilsson, Eskilstuna, Ingemar Lindsjö, Stig Lönnberg, Lennart Nierenberg och Björn Nordin, alla i Stockholm, Malte Petterson, Motala, Bo Quarfordt, Jönköping, Åke Rosén, Östersåtje, Stockholms län, Rune Rundberg, Atvidaberg, Folke Sidenmark, Jönköping, Sigvard Wallmér, Borgholm, Sigvard Wiking och Ove Östergren, båda i Stockholm.

Klass E, avd. b: Karin Altvik, Ronneby, Gullan Asplund, Umeå, Eva Bergman, Västerås, Ingalill Björkman, Stockholm, Kerstin Bäckman, Forshaga, Karin Börke, Stockholm, Kerstin Ekdahl, Eskilstuna, Anita Eyren, Ruth Jacobsohn och Anna-Lisa Johansson, alla i Stockholm, Maj-Britt Johansson, Motala, Ulla Johansson, Umeå, Ulla Knutz, Vena, Kalmar län, Monika Lundqvist, Stockholm, Ingrid Lundström, Stockholm, Ingrid Nilsson, Stockholm, Ingrid Nilsson, Stockholm, Ingrid Nilsson